

Muzikale Stereo:types ***Liedjes over Belgen en Nederlanders***

Das Kompetenzziel dieses Bausteins ist das Kennenlernen der niederländisch-belgischen Beziehung und die kritische Reflexion von Stereotypen. Der Baustein gliedert sich in den didaktischen Dreischritt Erarbeitung (Einheit 1) – Vertiefung (Einheit 2) – Kritische Reflexion (Einheit 2).

In der ersten Einheit begegnen die Schüler:innen dem Lied „Een heel klein verschil“ von Robert Long und Margriet Hermans. Das Lied dient dazu, lexikalische Unterschiede zwischen dem Niederländischen in Belgien und den Niederlanden zu veranschaulichen und verständlich zu machen.

In der Vertiefungsphase (Einheit 1) setzen sich die Schüler:innen mit dem Phänomen von Stereotypen im Allgemeinen und insbesondere in Bezug auf das Verhältnis Belgien-Niederlande auseinander.

Das Lied „Onnozele Belg, Domme Kees“ ist in der zweiten Unterrichtseinheit des Bausteins – der Reflexionsphase – Anlass, die niederländisch-belgische Beziehung kritisch zu reflektieren. Davon ausgehend verfassen die Schüler:innen eine persönliche Stellungnahme in Form eines eigenen Lieds.

Unterrichtsbaustein Muzikale Stereo:types. <i>Liedjes over Belgen en Nederlanders</i>	
Kompetenzziel	Die SuS können Haltungen von Belgier:innen zu Niederländer:innen und von Niederländer:innen zu Belgier:innen kritisch reflektieren. (Interkulturelle Kompetenz, Hörverstehen/Hör-Sehverstehen, Leseverstehen)
Thema der Einheit 1 (Doppelstunde)	Een heel klein verschil : Belgisch Nederlands en Nederlands Nederlands
Thema der Einheit 2 (Doppelstunde)	Onnozele Belg, Domme Kees: Stereotypes over Belgen en Nederlanders

Einheit 1 : Een heel klein verschil : Belgisch Nederlands en Nederlands Nederlands (Doppelstunde)

Stundenkompetenzziel	Die SuS erkennen phonetische und lexikalische Unterschiede zwischen der belgischen und der niederländischen Variante des Niederländischen und wenden diese an.
Stundenschwerpunkt	Die SuS vergleichen die beiden Varianten anhand von Hör- und Liedtexten.
Stundenteillernziele	<p>Im Einzelnen können die SuS...</p> <ul style="list-style-type: none"> ...ihre multiperspektivische Rezeptionsfähigkeit schulen, indem sie musikalische, emotional-bewertende, inhaltliche etc. Assoziationen zu den Niederlanden und Belgien aufbauen und diese äußern ...phonetische Unterschiede zwischen der belgischen und der niederländischen Variante des Niederländischen identifizieren und zuordnen ...lexikalische Unterschiede zwischen der belgischen und der niederländischen Variante des Niederländischen identifizieren und zuordnen

	<p>...die Begriffe „standaardtaal“, „dialect“ und „natiolect“ definieren, die Entwicklung des Niederländischen in Belgien umreißen und die Eigenschaften eines „variatievriendelijk taalbeleids“ nennen</p> <p>...in einem Wörterbuch Einträge anhand bestimmter Kriterien suchen</p>
--	---

	Didaktische Phase	Didaktische Überlegung	Kompetenzaspekt/ Lerner:innenverhalten	Sozialform	Medien/ Material
1	Einstieg	Vorkenntnisse aktivieren: Vorhandene Stereotype zu Belgien und den Niederlanden	Sprechen	UG	Bilder
1	Sammelphase	Rückschlüsse aus den gesammelten Bildern und Eindrücken: Gemeinsamkeiten und Unterschiede	Sprechen	UG	Bilder
1	Gelenkstelle I	Überleitung von den gesammelten Stereotypen über Belgien und die Niederlande hin zu (eventuell schon angesprochenen) sprachlichen Unterschieden zwischen den beiden Varietäten	Erkennen phonetischer und lexiko-grammatischer Phänomene	LV	
2	Erarbeitung I und Ergebnissicherung	Unterschiede v.a. in der Phonetik erkennen und zuordnen (die SuS sollten den Link nicht selber öffnen, da die URL die Antwort verrät!)	Hören Sprechen	EA UG	Tonaufnahmen, Arbeitsblatt 1. https://www.dialectloket.be/geluid/stemmen-uit-het-heden/nederlands-nederlands/ 2. https://www.dialectloket.be/geluid/stemmen-uit-het-heden/belgisch-nederlands/

					<p>3. https://www.dialectloket.be/geluid/stemmen-uit-het-heden/belgisch-nederlands-2/</p> <p>4. https://www.dialectloket.be/geluid/stemmen-uit-het-heden/nederlands-nederlands-2/</p> <p>TB</p>
2	Gelenkstelle II	Überleitung von Besonderheiten der Phonetik hin zu lexikalischen Unterschieden	Wahrnehmung phonetischer und lexiko- grammatischer Phänomene	LV	
3	Erarbeitung II und Ergebnissicherung	Zuordnung von Wörtern der verschiedenen Varietäten	Hören Sprechen	PA UG	<p>Video, Arbeitsblatt https://www.youtube.com/watch?v=1ah6ipreM&feature=youtu.be</p> <p>TB</p>
3	Vertiefung I und Ergebnissicherung	Anwenden der erlernten Wörter	Schreiben Sprechen	EA UG	<p>Arbeitsblatt</p> <p>TB</p>
4	Vertiefung II und Ergebnissicherung	Geschichtliche Hintergründe von Sprachentwicklung kennenlernen	Lesen Sprechen	EA UG	<p>Arbeitsblatt</p> <p>TB</p>

4	Vertiefung III und Ergebnissicherung	Definitionen erarbeiten: standaardtaal, dialect, natiolect, variatievriendelijk taalbeleid	Lesen, Schreiben Sprechen	PA UG	Arbeitsblatt TB
5	Hausaufgabe	Die SuS variieren den schon gehörten Liedtext, indem sie neue in Belgien gebräuchliche Wörter in einem Wörterbuch suchen und einsetzen.			

Einheit 2: Onnozele Belg, Domme Kees: Stereotypes over Belgen en Nederlanders (Doppelstunde)	
Stundenkompetenzziel	Die SuS können zum Verhältnis von Belgier:innen und Niederländer:innen persönlich Stellung nehmen , indem sie die erworbenen Kenntnisse in einem Lied zum Ausdruck bringen.
Stundenschwerpunkt	Die SuS vergleichen Stereotype von Belgier:innen über Niederländer:innen und von Niederländer:innen über Belgier:innen.
Stundenteillernziele	Im Einzelnen können die SuS... ...den Begriff „Stereotyp“ definieren. ...ihre eigenen Stereotype kritisch reflektieren. ...den Liedtext verstehen. ...selber ein Lied schreiben.

	Didaktische Phase	Didaktische Überlegung/Lehrkraftverhalten	Kompetenzschwerpunkt/Erwartetes Schüler:innenverhalten	Sozialform	Medien/Material
6	Einstieg	Begriffe zeichnen und in der Gruppe die Zeichnungen vergleichen.	Sprechen	GA	Arbeitsblatt
6	Gelenkstelle	Überleitung zum Begriff „Stereotyp“		LV	
6	Erarbeitung I und Ergebnissicherung	Definition des Begriffs „Stereotyp“, Funktionen und Wirkungen	Hören	GA UG	Video https://schooltv.nl/video/clipphanger-wat-zijn-stereotypes/#q=Stereotype
7	Erarbeitung II und Ergebnissicherung	Übersetzung zuordnen	Lesen	PA UG	Arbeitsblatt TB
7	Vertiefung und Ergebnissicherung	Stereotype im Liedtext bzw. in Texten aus einem Internetforum identifizieren	Lesen, Hören	PA UG	Lied Arbeitsblätter TB
8	Hausaufgabe	SuS erstellen ihr eigenes Lied für den Schulwettbewerb.			

Muzikale Stereo:types

Liedjes over Belgen en Nederlanders

LES 1

1

VOORKENNIS
ACTIVEREN
EN SPREKEN

2

VOORKENNIS
ACTIVEREN
EN LUISTEREN

3

LUISTEREN EN
SCHRIJVEN

4

LEZEN

5

SCHRIJVEN

LES 2

6

LUISTEREN EN
SPREKEN

7

LEZEN EN LUISTEREN

8

SCHRIJVEN

9

BRONNEN

VAARDIGHEDEN

- lezen
- luisteren
- spreken
- schrijven

THEMA'S

- Stereotypes
- Nederland en Vlaanderen

NIVEAU

B1/B1+

1

VOORKENNIS ACTIVEREN EN SPREKEN

Wat is volgens jou typisch voor Nederlanders? En wat voor Belgen?

Breng afbeeldingen mee naar de klas om dit te illustreren. Vertel er kort over.

→ Hoe kom je aan dit beeld van Nederlanders en Belgen: een eigen ervaring met Nederlanders/Belgen, een verhaal dat je hoorde over Nederland/België, een film die je bekeek, een boek dat je las,?

→ **Wat** maakt dat dit typisch is voor Nederlanders of Belgen? **Waar**in verschilt het van wat je zelf gewend bent?

Vergelijk alle afbeeldingen. **Wat** kan je concluderen?

→ **Welke** algemene ideeën bestaan er in jouw klas over Nederlanders en Belgen?

→ Is het algemene beeld over Nederlanders en Belgen eerder positief of negatief? **Welke** beelden zijn positief en welke negatief?

→ **Wat** zijn de verschillen in jullie beelden van Nederlanders en Belgen?

bron: Ginny De Vos en Sabine Steemans,

<https://mijnnederlands.taalunie.org/materiaal-inhoud/20220630014338/>

2

VOORKENNIS ACTIVEREN EN LUISTEREN

Luister naar deze geluidsfragmenten.

- Welke verschillen vallen jullie op?
- Welke opnames komen volgens jullie uit Nederland en welke uit Vlaanderen? → Waarom denken jullie dat?

Geluidsfragment 1: Nederland Vlaanderen

Geluidsfragment 2: Nederland Vlaanderen

Geluidsfragment 3: Nederland Vlaanderen

Geluidsfragment 4: Nederland Vlaanderen

2

VOORKENNIS ACTIVEREN EN LUISTEREN

OPLOSSING

Luister naar deze geluidsfragmenten.

- Welke verschillen vallen jullie op?
- Welke opnames komen volgens jullie uit Nederland en welke uit Vlaanderen? → Waarom denken jullie dat?

Geluidsfragment 1: Nederland

Geluidsfragment 2: Vlaanderen

Geluidsfragment 3: Vlaanderen

Geluidsfragment 4: Nederland

Verschillen:

- Nederlanders spreken met een harde g, Belgen met een zachte g (gevoelige).
- Nederlanders diftongeren lange klanken; ze maken er dus tweeklanken van zoals "eej" in plaats van "ee" (tweehonderd). Belgen diftongeren lange klanken niet, ze maken er dus geen tweeklanken van.
- Nederlanders maken fricatieven zoals z en v aan het begin van woorden stemloos en spreken ze als s en f uit (zestig). Belgen spreken de z en de v stemhebbend uit.
- Woorden die eindigen op -tie spreken Nederlanders vaak uit als "-tsie" (manifestatie).

3

LUISTEREN EN SCHRIJVEN

Luister nu naar het lied “Een heel klein verschil” van Robert Long en Margriet Hermans (1997) over verschillen in de woordenschat van Nederland en België. Het wordt gezongen door de Nederlandse zanger Guus Bok en de Vlaamse zangeres Inge Vranck.

3

LUISTEREN EN SCHRIJVEN

Welke woorden horen bij elkaar?

Nederlands-Nederlands	Belgisch-Nederlands	Duits
laarzen		
gekken		
bijstand		
koppen		
wortel		
cement		
mooi		
loon		
patatje		
snackbar		

Belgisch-Nederlandse woorden:

botten | doppen | frietje |
 frietkot | mortel | peen
 | schoon | tassen | wedde
 | zotten

Duitse woorden:

Arbeitslosengeld |
 Frittenbude | Gehalt |
 Möhre | Narren | Pommes
 | schön | Stiefel |
 Tassen | Zement

3

LUISTEREN EN SCHRIJVEN

OPLOSSING

Welke woorden horen bij elkaar?

Nederlands-Nederlands	Belgisch-Nederlands	Duits
laarzen	botten	Stiefel
gekken	zotten	Narren
bijstand	doppen	Arbeitslosengeld
koppen	tassen	Tassen
wortel	peen	Möhre
cement	mortel	Zement
mooi	schoon	schön
loon	wedde	Gehalt
patatje	frietje	Pommes
snackbar	frietkot	Frittenbude

Belgisch-Nederlandse woorden:

botten | doppen | frietje |
 frietkot | mortel | peen
 | schoon | tassen |
 wedde | zotten

Duitse woorden:

Arbeitslosengeld |
 Frittenbude | Gehalt |
 Möhre | Narren | Pommes
 | schön | Stiefel |
 Tassen | Zement

3

LUISTEREN EN SCHRIJVEN

Vul nu de woorden in.

*laarzen/botten / gekken/zotten / bijstand/doppen /
koppen/tassen / wortel/peen / cement/mortel /
mooie/schone / loon/wedde / patatjes/frietjes /
snackbar/frietkot*

1. Als je moet , ontvang je geld terwijl je niet werkt. In Nederland noem je dat
2. Een / is een groente met een oranje kleur.
3. Er liepen/ over straat die tegen alle auto's en fietsen schopten.
4. Ik doe mijn..... / aan, want ik wil geen natte voeten krijgen.
5. In mijn vorige baan had ik een hoger(e) /..... .
6. Koffie of thee drink je uit /..... .
7. Vanavond halen we iets bij de / van het
8. Voordat zij begon met metselen, mengde zij het / de met water en zand.
9. Wat een / uitzicht is dat!
10. / worden twee keer in vet gebakken.

3

LUISTEREN EN SCHRIJVEN OPLOSSING

Vul nu de woorden in.

*laarzen/botten / gekken/zotten / bijstand/doppen /
koppen/tassen / wortel/peen / cement/mortel /
mooie/schone / loon/wedde / patatjes/frietjes /
snackbar/frietkot*

1. Als je moet doppen , ontvang je geld terwijl je niet werkt. In Nederland noem je dat bijstand.
2. Een wortel / peen is een groente met een oranje kleur.
3. Er liepen gekken / zotten over straat die tegen alle auto's en fietsen schopten.
4. Ik doe mijn laarzen / botten aan, want ik wil geen natte voeten krijgen.
5. In mijn vorige baan had ik een hoger loon / wedde.
6. Koffie of thee drink je uit koppen / tassen .
7. Vanavond halen we iets bij de snackbar / het frietkot.
8. Voordat zij begon met metselen, mengde zij het cement / de mortel met water en zand.
9. Wat een mooi / schoon uitzicht is dat!
10. Patatjes / frietjes worden twee keer in vet gebakken.

4

LEZEN

Jullie hebben nu kennis gemaakt met twee soorten Nederlands : Belgisch-Nederlands en Nederlands-Nederlands. Maar waarom verschillen die eigenlijk van elkaar?

- Maak groepjes van twee cursisten.
- Lees de zes kernwoorden en de tekst hieronder.
- Probeer met je medecursist de kernwoorden bij de alinea's te zetten.

Een keuze met
verreikende gevolgen

In de 18de en 19de eeuw

Meerdere standardvormen

Een standaard namaken

Voorsprong van het Noorden

Op weg naar gelijkwaardigheid

1

Het Nederlands is een pluricentrische taal. Dat wil zeggen dat er verschillende gebieden/landen zijn waarin de taal gesproken wordt, met elk een eigen norm. Het Nederlands is de officiële taal van Vlaanderen, Nederland, Suriname en (naast andere talen) ook van de voormalige Nederlandse Antillen. In elk van die gebieden klinkt onze taal anders. Elk gebied heeft natuurlijk eigen dialecten, maar ook in de standaardtaal van die landen zal je (lichte) verschillen opmerken. Dat is helemaal niet erg: elk gebied heeft gewoon een eigen 'norm' voor wat de Nederlandse standaardtaal daar precies is.

We spreken dus niet over drie verschillende talen, maar wel over drie variëteiten van het Nederlands: Het Nederlands-Nederlands (NN), het Belgisch-Nederlands (BN) en het Surinaams-Nederlands (SN). Die variëteiten, die verbonden zijn aan een land of natie, worden ook wel natiolecten genoemd. Het Nederlands is overigens niet de enige taal in die situatie, denk maar aan het Australisch-Engels, Amerikaans-Engels, Brits-Engels enz.

2

Vandaag spreken we over het Nederlands als pluricentrische taal en de twee gelijkwaardige variëteiten van het Nederlands, maar dat is niet altijd zo geweest.

In de ontwikkeling van de Nederlandse standaardtaal zou men kunnen zeggen dat Vlaanderen historisch gezien een 'achterstand' opliep tegenover de noorderburen. Nadat de Nederlanden werden gescheiden in de 16de eeuw (geofficialiseerd door het Verdrag van Münster in 1648), nam Vlaanderen niet deel aan de standaardisering van het Nederlands, die in het Noorden in de 17de eeuw op basis van het Hollandse dialect van de stedelijke burgerij tot stand kwam.

3

In de hogere kringen in Vlaanderen werd het Frans de toonaangevende cultuurtaal gedurende de Oostenrijkse periode (1713-1795), een toestand die tijdens de Franse periode (1795-1814) uiteraard werd versterkt. Het Nederlands bleef in Vlaanderen weliswaar voortbestaan, maar wel in een zeer oude vorm; in elk geval werd de kwaliteit van de noordelijke standaardtaal niet bereikt – de inspanningen van enkele 'spraekkonstenaars' ten spijt. Tijdens het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden (1815-1830), toen de noordelijke en de zuidelijke Nederlanden weer verenigd werden, kwamen de Vlamingen echter weer in contact met de noordelijke taalnorm. Het is die taalnorm die na de Belgische onafhankelijkheid (1830) bij de taalstrijd van de Vlaamse Beweging als voorbeeld zou gaan dienen.

4

Vanaf de tweede helft van de 19de eeuw gingen in het Zuiden inderdaad steeds luidere stemmen op voor een officiële Nederlandse cultuurtaal, naast het Frans van de burgerlijke elite. Eén probleem evenwel: het Nederlands van dat moment was maar weinig meer dan een verzameling dialecten en een heel oubollig 'Schoon Vlaams' van onderwijzers. De Vlaamse middenklasse, die Frans niet kon, en dialect niet wou praten, koos als cultuurtaal voor het gestandaardiseerde Nederlands uit het Noorden – een taalvorm die met succes tegenover het Frans ingezet kon worden in de taalstrijd.

5

Door die historische 'achterstand' werd het taalbeleid in Vlaanderen lange tijd gepercipieerd en georganiseerd als een 'inhaalbeweging'. Taalbeleidsmakers waren er vooral op gericht zoveel mogelijk Vlamingen ABN te leren en zoveel mogelijk de Noord-Nederlandse norm te imiteren. Dat deden ze op alle mogelijke manieren: via taalrubrieken in de krant (Taaltuintjes) en op tv (Hier spreekt men Nederlands), ABN-weken op school, enz. Alles wat afweek van die Noord-Nederlandse norm werd afgekeurd in de vorm van "zeg niet....maar zeg....". Woorden, uitdrukkingen en constructies die in Vlaanderen algemeen gangbaar waren, maar niet in Nederland, werden dus niet als standaardtaal beschouwd.

6

Hoewel de taalijveraars al vanaf de 19de eeuw wijzen op het bestaan van 'goed Nederlands' van eigen Vlaamse bodem, wordt er pas vanaf de jaren 80 van de vorige eeuw geijverd voor een echte erkenning van het Belgisch Nederlands als evenwaardige taalnorm. Een en ander is het resultaat van de culturele emancipatie van de Vlamingen – ook op taalgebied. De variatie die er is (de woorden die we anders kiezen, de klemtonen die we anders leggen) wordt niet langer als 'fout' bestempeld, maar wel als een natuurlijk kenmerk van een nationale variant van onze taal, het Belgisch-Nederlands. Bovendien is het zo dat er niet alleen in Vlaanderen taalvormen bestaan die in Nederland zelden voorkomen, maar dat ook Nederlanders woorden en uitdrukkingen gebruiken die Vlamingen niet kennen. Er is geen behoefte meer om de 'eigen' woorden of constructies af te keuren, noch om onbekende woorden koste wat het kost over te nemen. Een variatievriendelijk taalbeleid is nu de norm.

Dat beleid dringt ook door in de woordenboeken. Het Prisma Handwoordenboek (2009) is het eerste verklarende woordenboek dat aanduidt of een woord (vooral) Belgisch-Nederlands (BN) of Nederlands-Nederlands (NN) is. Het digitale Algemeen Nederlands Woordenboek (ANW) heeft dat voorbeeld gevolgd.

4

LEZEN

OPLOSSING

Alinea 1: Meerdere standaardvormen

Alinea 2: Voorsprong van het Noorden

Alinea 3: In de 18de en 19de eeuw

Alinea 4: Een keuze met verreikende gevolgen

Alinea 5: Een standaard namaken

Alinea 6 : Op weg naar gelijkwaardigheid

Antwoord op de volgende vragen:

1. **Wat** is het verschil tussen een standaardtaal, een dialect en een natiolect?

.....

.....

.....

2. **Wat** heeft de ontwikkeling van het Nederlands in Vlaanderen beïnvloed?

.....

.....

.....

3. **Welke** kenmerken heeft een variatievriendelijk taalbeleid?

.....

.....

.....

4

LEZEN

OPLOSSING

Antwoord op de volgende vragen:

1. **Wat is het verschil tussen een standaardtaal, een dialect en een natiolect?**

Een standaardtaal is een taalvariëteit met een bepaalde norm. Een dialect wordt in een bepaald gebied gesproken, een natiolect zijn de variëteiten in een land of natie.

2. **Wat heeft de ontwikkeling van het Nederlands in Vlaanderen beïnvloed?**

De scheiding van de Nederlanden in de 16de eeuw, de Oostenrijkse en Franse periode, de Vereniging met de Noordelijke Nederlanden, de onafhankelijkheid van België, de taalkeuze van de Vlaamse middenklasse, de inhaalbeweging van de taalbeleidsmakers, de culture emancipatie van de Vlamingen

3. **Welke kenmerken heeft een variatievriendelijk taalbeleid?**

Een variatie wordt niet als fout bestempeld, maar als natuurlijk kenmerk. Eigen woorden of constructies worden niet afgekeurd. Woordenboeken duiden woorden als Belgisch-Nederlands of als Nederlands-Nederlands aan.

Het liedje 'Een heel klein verschil' van Robert Long en Margriet Hermans is de Nederlandstalige versie van het nummer ['Let's call the whole thing off'](#) door George en Ira Gershwin (1937). Daarin hoor je over de verschillen tussen het Britse en Amerikaanse Engels. Je ziet dus dat je een nieuwe tekst voor een bestaande melodie kunt schrijven.

- Ga naar het [Algemeen Nederlands woordenboek](#).
- Klik op 'Woorden met bepaalde kenmerken'
- en dan 'Kies een kenmerk'.
- Kies 'Taalvariëteit'
- en 'Ik zoek woorden die vooral gebruikt worden in België'.

Kies tien woorden uit die je in de tekst van het lied wilt invoegen. Let er wel op dat ze bij de melodie passen. Daarvoor kan je eventueel als bijkomend kenmerk het aantal lettergrepen kiezen. Als je wilt, kun je ze ook nog laten rijmen.

5

SCHRIJVEN

Dit zijn de woorden die in 'Een heel verschil' oorspronkelijk gebruikt worden. De woorden met dezelfde kleur rijmen op elkaar.

	Belgisch Nederlands (BN)	Nederlands Nederlands (NN)
Woord 1	botten	laarzen
Woord 2	zotten	gekken
Woord 3	doppen	bijstand
Woord 4	tassen	koppen
Woord 5	peen	wortel
Woord 6	mortel	cement
Woord 7	schoon	mooi
Woord 8	wedde	loon
Woord 9	frietje	patatje
Woord 10	frietkot	snackbar

5

SCHRIJVEN

Welke woorden kies jij?

	Belgisch Nederlands (BN)	Nederlands Nederlands (NN)
Woord 1	Orange	Light Green
Woord 2	Orange	Light Green
Woord 3	Purple	Light Green
Woord 4	Light Green	Purple
Woord 5	Light Green	Green
Woord 6	Green	Light Green
Woord 7	Red	Light Green
Woord 8	Light Green	Red
Woord 9	Light Green	Light Green
Woord 10	Light Green	Light Green

5

SCHRIJVEN

Wij zeggen (1-NN), de Belg noemt dat (1-BN).

Wij zeggen (2-NN) en zij zeggen (2-BN).

..... (1-NN), (1-BN), (2-NN), (2-BN)

Da's toch een heel verschil?

Holland zegt (3-NN) en België (3-BN).

Zij zeggen (4-BN) en wij zeggen (4-NN).

..... (3-NN), (3-BN), (4-BN), (4-NN).

Da's toch een heel verschil?

En toch! Spreken we al eeuwenlang dezelfde taal.

En och! Eigenlijk is het verschil geen hinderpaal. (Precies!)

Dus hoor jij liever (1-BN), dan zeg ik wel (1-BN).

En ik zeg wel (2-NN), welnee zeg maar (2-BN).

Het verschil is eigenlijk nihil.

't Gaat erom dat ik je versta...

Als ik je maar versta!

5

SCHRIJVEN

Als dat geen (5-BN) is... nee dat is een (5-NN).
 En dit is (6-NN). Oh, bij ons heet dat (6-BN).
 (5-BN) of (5-NN), (6-NN) of (6-BN).
 Da's toch een heel verschil?

Jij noemt iets (7-NN) terwijl jij dan weer (7-BN) zegt.
 En jij spreekt van (8-BN) waar jij dan weer (8-NN) zegt.
 (7-NN) of (7-BN), (8-BN) of (8-NN).
 Da's toch een heel verschil?

En toch! Spreken we al eeuwenlang dezelfde taal.
 En och! Eigenlijk is het verschil alleen fiscaal.
 Dus hoor jij liever (1-BN), dan zeg ik wel (1-BN).
 En ik zeg wel (2-NN), zeg jij nou maar (2-BN).

Het verschil is eigenlijk nihil.
 't Gaat erom dat ik je versta...
 Als ik je maar versta!

Hoewel! 't Verschil is als je 't goed bekijkt maar minimaal.
 Hoewel? Nou? We wonnen toch wel heel erg vaak bij 'Tien voor Taal'
 Zeg, wil jij een (9-NN), ik lust wel een (10-BN).
 Ik weet wel een (10-BN)... een (10-NN), Margrietje.
 En ik betaal... da's niet normaal!
 Het gaat erom dat ik je versta...
 Als ik je maar versta...
 ALS... ik je maar versta!

Muzikale Stereo:types

Liedjes over Belgen en Nederlanders

LES 1

1

VOORKENNIS
ACTIVEREN
EN SPREKEN

2

VOORKENNIS
ACTIVEREN
EN LUISTEREN

3

LUISTEREN EN
SCHRIJVEN

4

LEZEN

5

SCHRIJVEN

LES 2

6

LUISTEREN EN
SPREKEN

7

LEZEN EN LUISTEREN

8

SCHRIJVEN

9

BRONNEN

VAARDIGHEDEN

- lezen
- luisteren
- spreken
- schrijven

THEMA'S

- Stereotypes
- Nederland en Vlaanderen

NIVEAU

B1/B1+

6

SPREKEN EN LUISTEREN

1. Maak groepjes van vijf personen.
2. Iedereen in de groep maakt een tekening van de vier woorden. Teken gewoon wat spontaan in je opkomt.

auto	hond	Nederlander	Belg

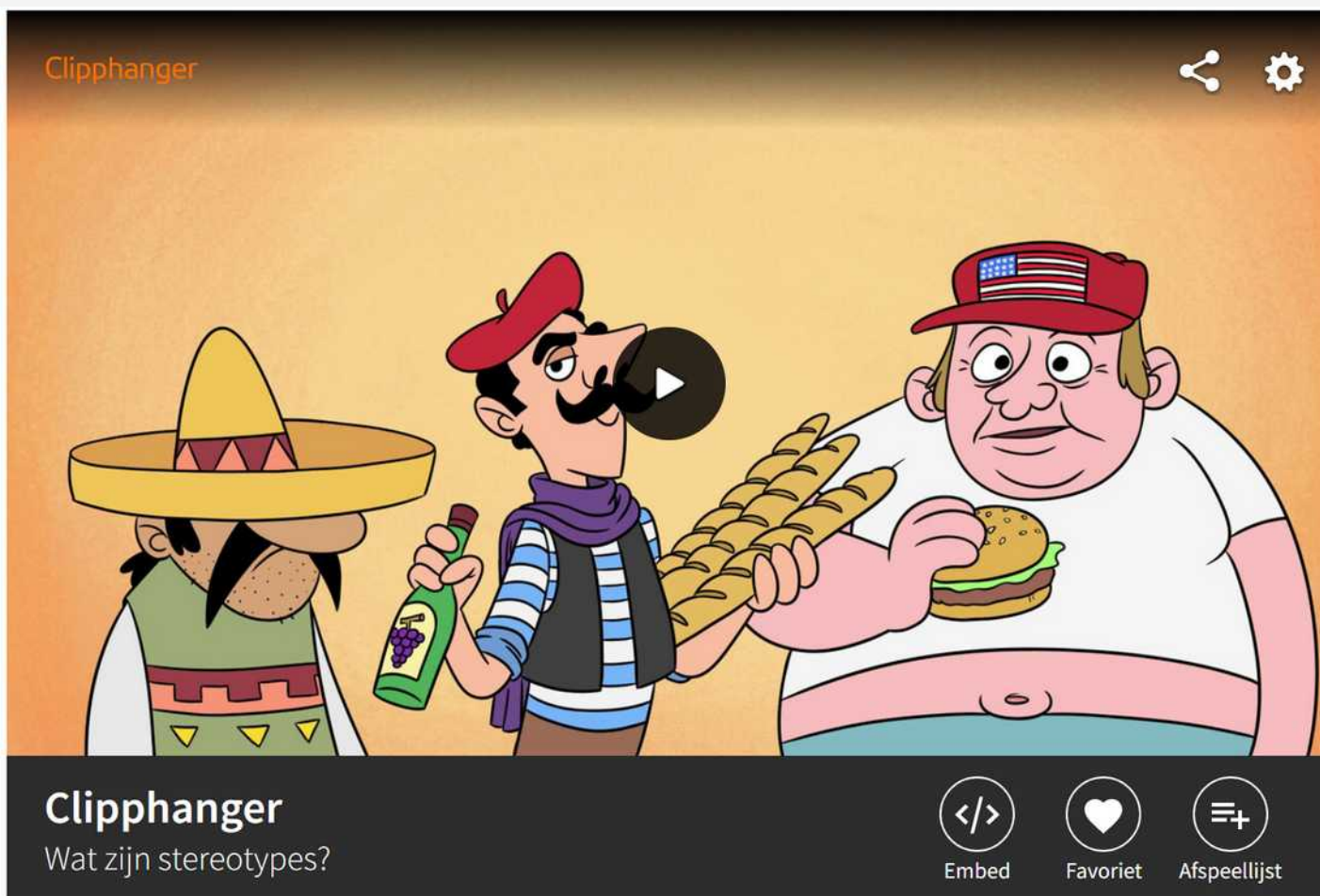
3. Vergelijk nu in de groep jullie tekeningen en bespreek de volgende vragen:
 - **Wat valt je op?**
 - **Waarom heb je de woorden zo getekend?**

bron: Bundeszentrale für politische Bildung,
<https://www.bpb.de/shop/materialien/themenblaetter/36479/vorurteile/>

6

LUISTEREN EN SPREKEN

Als je een kenmerk van één persoon aan een hele groep toeschrijft, is dat een stereotype. Kijk naar het filmpje om er meer over te weten te komen.

1. Waar komt het woord 'stereotype' vandaan en wat betekent het?
2. Waarbij kunnen stereotypes helpen?
3. Welke negatieve gevolgen kunnen stereotypes hebben?

7

LEZEN EN LUISTEREN

De Vlaamse band De Strangers heeft in 2002 het liedje 'Onnozele Belg, domme Kees' uitgebracht. Daarin zingen ze in het Antwerps dialect over de relatie tussen Nederland en Vlaanderen. Kijk naar de originele tekst. Welke Nederlandse vertalingen horen erbij?

1. Sinds achttienhonderddârtig
zitte wij oep mekânders' kap,
we leven alletwee... precies in
ballingschap...

2. Zun zeggen "domme Belg"
wij zeggen, seg onnozele kees
ge vraagd' oe af, waarom zèn wij
zoe dweers...??

3. Waarom zèn wij altijd oep
d'Ollanders on't kappe...?
want in hun eigen land zèn die
toch sympathiek...
mor ééns de grens v'rbij, kund' er
nimîer mè klappe,
dan make z'ons hier bà momente
zenuwziek...

a. En dat ze zuinig zijn, dat wisten we al een
beetje,
de meeste zijn gek op water van de kraan;
ofwel met z'n drieën één cola met een rietje,
om héél goedkoop véél op reis te kunnen
gaan...!

b. Van kokkerellen heeft een Hollander geen
verstand,
als hij iets lekkers wil, haalt hij dat uit de
muur...
Maar laat ons eerlijk zijn... ze kunnen beter
voetballen,
en ze hebben coffeeshops, en wij maar een
frituur...!

c. We hebben geen schatkist met een put van
veel miljard...
geen vijf regeringen die knoeien met ons
geld...
maar wèl een voetbalploeg van allemaal
wereldsterren,
dan waren we overal altijd
wereldkampioen...!!!

7

LEZEN EN LUISTEREN

4. En da ze zuinig zijn, da wisten w' al
'n bitje,
de meeste zèn verzot oep water van
de kraan;
ofwel mè drije éne cola mè e rietje,
oem héél profijtig véél oep reis te
kunne gaan...!

5. Waarom zijn wij hier toch zo
dolgraag op visite...?
je eet er lekker, en je leert 'n mondje
Frans...
dan vraag je als je op 'n knus terras
gaat zitten:
"Bonsjoer Mesjeu, che veu'n glaasje
sudderans"...

6. We gaan naar Antwerpen om lekker
lol te trappen
nemen de Voog'ltjesmarkt 's zondags
in bezit...
en tappen belgenmoppen die hun
toch niet snappen,
bij 'n bol "Keuning", of pralines, of
steak-frit !

d. Over hun taaltje zullen wij maar
liever zwijgen,
Dat is meer een keelontsteking in de
hoogste graad...
in zaken is hij door een Jood niet klein
te krijgen
en hij woont chique in 's-Gravenwezel
of Brasschaat...!

e. Sinds 1830 hebben we het op elkaar
gemunt. Het is als of we allebei in
ballingschap leven.

f. Zeg, Belgen, stop nou alsjeblieft
met al dat chagrijn,
want eigenlijk is het zo... dat we
familie zijn...!
als wij nu eens terug bij Holland
kwamen, net als vroeger,
dan zijn we éindelijk toch die Walen
kwijt...!

7

LEZEN EN LUISTEREN

7. Van kokenete kent 'nen Ollander
geen botte,
as h'm iet lekker wilt, haalt hij dat uit
de muur...
mor lot ons eerlijk zijn... ze kunne
beter sjotte,
en z'hèmmen coffee-shops, en wij mor
'n frituur...!

8. Over hun taaltje zulle wij mor liever
zwijge,
da's meer 'n keelontsteking in den
hoogste graad...
in zaken is h'm deur 'ne jood nie klein
te krije
en hij woont chic in 's-Gravenwezel of
Brasschaat...!

9. Zeg, Belgen, stop nou asjeblief met
al dat sjaggerijn,
want eig'lijk is het zo... dat we familie
zijn...!
as wij is t'rug bij Holland kwame, just
'lijk in den tijd,
dan zèn we éind'lijk toch die Walen
kwijt...!

g. We gaan naar Antwerpen om
lekker lol te trappen
nemen de Vogelmarkt eens zondags
in bezit...
en tappen belgenmoppen die hun
toch niet snappen,
bij een bol "Keuning", of pralines, of
steak-frites !

h. We zouden leven in een land van
melk en "honing"...
en weet je wat we met onze
Koningshuizen doen...?
we maken dan van prins Laurent de
nieuwe Koning,
Albert en Beatrix die sturen we met
pensioen...

i. Zij zeggen "domme Belg"
wij zeggen: Zeg, onnozele Kees
Jij vraagt je af, waarom zijn wij zo
dwaars...??

7

LEZEN EN LUISTEREN

10. We zouwen leven in 'n land van
melk en "heuning" ...
en wette wa we mè ons
Keuningshuizen doen...?
we maken dan van prins Laurent de
nieve Keuning,
Albert en Beatrix die sturen w'oep
pensioen...

11. W'hebbe geen schatkist mè 'ne put
van veel miljâre...
geen vijf regeringen die smossen mè
ons poen...
mor wèl 'n voetbalploeg van allemol
wereldstâre,
dan weurre w' oov'ral altijd
wereldkampioen...!!!

j. Waarom hebben wij het altijd op de
Hollanders gemunt...?
Want in hun eigen land zijn die toch
sympathiek...
maar ééns de grens voorbij kun je er
niet meer mee praten,
dan maken ze ons hier af en toe
zenuwziek...

k. Waarom zijn wij hier toch zo
dolgraag op visite...?
Je eet er lekker, en je leert een
mondje Frans...
dan vraag je als je op een knus terras
gaat zitten:
"Bonsjoer Mesjeu, che veu'n glaasje
sudderans"...

7

LEZEN EN LUISTEREN Oplossingen

1. e

2. i

3. j

4. a

5. k

6. g

7. b

8. d

9. f

10. h

11. c

7

LEZEN EN LUISTEREN

Welke stereotypes van Belgen over Nederlanders kan je in het lied ontdekken?

7

LEZEN EN LUISTEREN Oplossingen

Welke stereotypes van Belgen over Nederlanders kan je in het lied ontdekken?

ze denken dat ze slimmer zijn dan de Belgen

ze zijn zuinig

ze gaan graag goedkoop op reis

ze eten graag lekker

ze leren graag andere talen

ze vertellen belgenmoppen

ze kunnen niet goed koken

ze halen het eten uit de muur

ze kunnen goed voetballen

ze hebben coffeeshops

hun taal lijkt op een keelontsteking

ze zijn goed in zakendoen

er wonen bijzonder veel Nederlanders in Brasschaat

7

LEZEN EN LUISTEREN

Luister nu naar het lied.

7

LEZEN EN LUISTEREN

En andersom? Wat denken de Nederlanders van de Belgen? Lees de onderstaande commentaren uit een internetforum.

In hun omgang met Nederlanders kijken ze eerst de kat uit de boom.

Daarna ontdooien ze. Het zijn hartelijke, gulle mensen. Bezoekers worden in de watten gelegd.

Vrienden maak je voor het leven, ruzies worden uitgepraat en strijdbijlen begraven.

Niks mis mee, met die Vlamingen.

Afijn, in Vlaanderen worden heerlijke bieren gebrouwen, en er is een goede culinaire traditie, en heel gastvrij. O en ze hebben er ook een goed gevoel voor humor.

Als ik zou moeten emigreren, dan staat België bovenaan mijn lijstje.

Positief wegens juist die eigenschappen die hen van Hollanders onderscheiden (enigszins gereserveerd, formeel, 'de hand die nog aan de pet tikt' zoals Van Agt dat zegt, titulatuur, ouderwetse etiquette, flexibel, zelfkennis en het vermogen tot zelfkritiek).

7

LEZEN EN LUISTEREN

En andersom? Wat denken de Nederlanders van de Belgen? Lees de onderstaande commentaren uit een internetforum.

Ze spreken zuiverder Nederlands dan wij als ze geen dialect gebruiken.

Ik ben al een tijdje weg uit Nederland, dus ik weet niet of het nog geldt, maar toen ik nog in Nederland woonde, was ik jaloers op de Vlamingen. Leonidas kostte in België de helft van wat een doos in Nederland kostte. Serieus, ik heb altijd veel plezier gehad in Vlaanderen, goed eten, prettige mensen, goede kroegen. Een fijne plek.

Als ik in Vlaanderen kom, heb ik het gevoel dat mensen aardig, beleefd en vriendelijk zijn. Ze zijn anders dan Hollanders of noordelijke Nederlanders. Daarnaast zijn de meeste Vlamingen naar mijn mening niet bot en minder direct dan Hollanders en zijn minder seculier, d.w.z. geloviger. Dit aspect vind ik zelf belangrijk.

7

LEZEN EN LUISTEREN

En andersom? Wat denken de Nederlanders van de Belgen? Lees de onderstaande commentaren uit een internetforum.

Dat Vlamingen erg van vieze woorden houden.

Ze kunnen ook afstandelijker en strenger zijn dan Hollanders.

Sommige allochtone Nederlandse vrienden van mij, beweren dat Vlamingen racistischer zouden zijn dan Nederlanders en dus zouden ze meer discrimineren. Ze wijzen vaak op het feit dat veel Belgen op VB stemmen en zeker in steden zoals Antwerpen.

7

LEZEN EN LUISTEREN

Welke stereotypes van Nederlanders over Belgen kan je in de commentaren ontdekken?

7

LEZEN EN LUISTEREN Oplossingen

Welke stereotypes van Nederlanders over Belgen kan je in de commentaren ontdekken?

ze zijn afwachtend en gereserveerd

ze zijn hartelijk en gul

ze zijn gastvrij

ze zijn trouw

ze zijn goed in conflicthantering

ze zijn goed in bierbrouwen

ze kunnen goed koken

ze hebben een gevoel voor humor

ze zijn formeel en ouderwets

hun taal is verzorgd

godsdienst speelt een grotere rol

ze gebruiken vaker scheldwoorden

ze zijn racistisch

8

SCHRIJVEN EN SPREKEN

Maak groepjes van drie tot zes personen. Jullie gaan nu zelf een lied schrijven.

1. Wat heb je over stereotypes in het algemeen geleerd? Wat weet je nu over het beeld dat Nederlanders en Vlamingen van elkaar hebben?
2. Stel je voor dat de twee landen Nederland en België konden spreken en elkaar tegenkwamen. Wat zouden ze tegen elkaar zeggen? Hou zou hun relatie zich tijdens het gesprek kunnen veranderen?
3. Wil je beginnen met een melodie en er dan een tekst voor schrijven? Of begin je met de tekst en zoek je dan een melodie? Schrijf je de melodie zelf of ga je op een freeware-platform zoals [freesound](#) kijken? Let er wel op dat het gebruik ervan is toegestaan en dat je altijd aangeeft waar je de melodie vandaan hebt.
4. Schrijf 15 t/m 20 liedregels incl. het refrein. Het lied moet ongeveer 1,5-2 minuten duren en het bestand mag ca. 12-15 MB groot zijn (mp3 of WAV). Verder moet je de tekst in een pdf zetten en een filmpje maken (kan ook met de telefoon) waarin jullie je groep voorstellen en iets over het lied vertellen (ca. 1-2 min, max. 25 MB).

9

Bronnen

- **Oefeningen**

<https://mijnnederlands.taalunie.org/materiaal-inhoud/20220630014338/>
<https://www.bpb.de/shop/materialien/themenblaetter/36479/vorurteile/>

- **Video's:**

https://youtu.be/_1ah6_ipreM
<https://schooltv.nl/video/clipphanger-wat-zijn-stereotypes/#q=Stereotype>
<https://youtu.be/cdWn9XEnWJo>

- **Geluidsfragmenten**

<https://www.dialectloket.be/geluid/stemmen-uit-het-heden/>

- **Teksten**

<https://www.dialectloket.be/tekst/nationale-variantie/>
<https://www.songtexte.com/songtext/margriet-hermans-and-robert-long/een-heel-verschil-53fcobf1.html>
<https://www.justsomyrics.com/1385202/de-strangers-dommen-belg%C3%B9-onnozel-kees-lyrics.html>
<https://nl.quora.com/Wat-denken-Nederlanders-van-de-Vlamingen/>